

Til Byrådsservice
Borgmesterens Afdeling

1. marts 2017
Side 1 af 10

Besvarelse af 10-dages forespørgsel vedrørende unge uden tilstrækkeligt folkeskoletilbud

Peder Udengaard, Camilla Fabricius og Lisbeth Lauersen fra Socialdemokratiet i Aarhus Byråd har stillet en række spørgsmål vedrørende enkeltmandsundervisning m.v. Oplysningerne er ønsket opgjort, så udviklingen over de seneste fem år fremgår.

Børn og Unges besvarelse af forespørgslen fremgår neden for. Som udgangspunkt modtager alle undervisningspligtige børn og unge i Aarhus Kommune et undervisningstilbud i en almindelig klasse på en folkeskole og ellers modtages undervisning i et af de tilbud, der er nævnt under svar 1 a-g.

Spørgsmål 1:

Hvor mange børn og unge følger ikke den almindelige undervisning i en folkeskoleklasse eller tilsvarende private tilbud?

Besvarelse:

De børn og unge, der ikke følger den almindelige undervisning i en folkeskoleklasse, kan i Aarhus Kommune modtage undervisning inden for følgende kategorier:

- a. Undervisning (specialundervisning) modtages i en **specialklasse** på en værtsskole eller på en **specialskole**, jf. folkeskolelovens § 20, stk. 2, jf. § 3, stk. 2 (LBK nr. 747 af 20. juni 2016)
- b. **Intern skole**, hvor undervisning (specialundervisning) modtages på et anbringelsessted eller i et dagbehandlingstilbud, jf. folkeskolelovens § 20, stk. 5, jf. § 22, stk. 5
- c. **Enkeltmandsundervisning**, jf. specialundervisningsbekendtgørelsens § 12, stk. 2 (BEK nr. 693 af 20. juni 2014)
- d. **Hjemmeundervisning**, jf. folkeskolelovens § 33, stk. 2
- e. **Sygeundervisning**, jf. folkeskolelovens § 23, stk. 1
- f. **Modtageklasse** (undervisning til tosprogede børn og unge, der har et andet modersmål end dansk), jf. folkeskolelovens § 5, stk. 5 og 7 og bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andet sprog (BEK nr. 1053 af 29. juni 2016)
- g. **Heltidsundervisning**, jf. folkeskolelovens § 33, stk. 3

For så vidt angår den del af spørgsmålet, der omhandler børn og unge, der ikke følger den almindelige undervisning i et privat tilbud, har Børn og Unge forstået det således, at der henvises til den undervisning, der gives på friskoler og private grundskoler (frie grundskoler). Skolelederen på frie grundskoler har ansvaret for, at elever indskrevet på skolen får en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Tilsynet med frie

BØRN OG UNGE
Aarhus Kommune

Rådhuset, Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 20
Direkte telefon: 89 40 36 25

Direkte e-mail:
clari@aarhus.dk

Sag: 17/008598
Sagsbehandler:
Claudia Risbæk

grundskoler varetages af forældrekredsen, bestyrelsen og udpeget tilsynsførende (ikke en kommunal opgave), jf. i øvrigt lov om friskoler og private grundskoler m.v. (LBK nr. 1075 af 8. juli 2016). Børn og Unge indsamler ikke information om elever indskrevet på frie grundskoler.

1. marts 2017
Side 2 af 10

Ad a – specialklasser og specialskoler:

Skoleleder på elevens distriktsskole kan indstille eleven til et specialpædagogisk tilbud. PPR og Specialpædagogik træffer herefter afgørelse om henvisning af eleven til en konkret specialklasse på en af kommunens værtsskoler eller henvisning til en af kommunens to specialskoler.

Opgørelse over antal af elever i specialklasser og specialskoler

Type	2016	2015	2014	2013	2012
Specialklasse	828	796	780	781	824
Specialskole	380	368	362	356	365

Tallene er budgettal opgjort pr. september måned.

Ad b – interne skoler:

Børn og unge, der af de sociale myndigheder af sociale grunde er henvist til et dagbehandlingstilbud eller anbragt i et anbringelsessted i Aarhus Kommune, kan henvises til specialundervisning i dagbehandlingstilbuddet eller anbringelsesstedet (interne skoler), hvis det vil være mest hensigtsmæssigt at undervise eleven i kortere eller længere tid i et dagbehandlingstilbud eller på anbringelsesstedet, f.eks. på grund af elevens svære adfærdsmæssige vanskeligheder. De nærmere bestemmelser herom findes i bekendtgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder (BEK nr. 702 af 23. juni 2014).

Opgørelse over antal elever på interne skoler og i dagbehandlingstilbud

Type	2016	2015	2014	2013	2012
Intern skole og dagbehandlingstilbud*	58	66	79	70	93

*Tal opgjort pr. september måned. Omfatter Holme Nygaard interne skole (fra 2014, herunder også Dagtilbud Enggården), Dalgården, Opholdsstedet Bakkegården og Holmstrupgård samt Bøgholt til og med 2014. Omfatter også elever, der er anbragt i Aarhus Kommune af andre kommuner, men omfatter ikke Aarhus-elever, der er anbragt i andre kommuner og derfor modtager undervisningstilbud i anden kommune.

Ad c – enkeltmandsundervisning:

1. marts 2017
Side 3 af 10

Det følger af specialundervisningsbekendtgørelsens § 12, stk. 2, at en elev i ganske særlige tilfælde midlertidigt kan modtage al undervisning som enkeltmandsundervisning. Undervisningstiden kan i så fald i den pågældende periode nedsættes forholdsmæssigt i forhold til den i folkeskolelovens § 14 b, stk. 1, fastsatte samlede varighed. Det samme gælder de fastsatte mindste antal årlige undervisningstimer for 10. klasse på 840 undervisningstimer. Kommunalbestyrelsen skal uden ophør undersøge muligheden for at henvise eleven til et egnet tilbud på en almindelig folkeskole, en specialskole eller i et regionalt undervisningstilbud m.v.

Det er alene skoleleder, der træffer afgørelse om etablering af enkeltmandsundervisning for en elev, der er indskrevet på skolen. Eleven skal forud for iværksættelse af enkeltmandsundervisning være indstillet til PPR. PPR og Specialpædagogik har herefter til opgave at udarbejde en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV). Skoleleder træffer en afgørelse i forvaltningslovens forstand med forudgående partshøring af forældremyndighedsindehaver. Afgørelsen kan ikke påklages til en højere administrativ myndighed. Af søgningen af et egnet skoletilbud sker i et samarbejde mellem skoleleder, PPR og Specialpædagogik og forældre på baggrund af den ovenfor nævnte PPV. Enkeltmandsundervisning skal have så kort varighed som muligt.

Børn og Unge har ikke tidligere indsamlet løbende information om, hvor mange elever, der modtager enkeltmandsundervisning på kommunens folkeskoler. Pr. 1. januar 2017 har Børn og Unge imidlertid indført et krav til skolerne i Aarhus Kommune om obligatorisk central registrering af bl.a. enkeltmandsundervisning. Det er planlagt, at der foretages en kvartalsvis opgørelse af skolernes registreringer. Børn og Unge kan derfor på nuværende tidspunkt ikke oplyse, hvor mange elever på kommunens folkeskoler, der modtager enkeltmandsundervisning. Første opgørelse foretages pr. 1. april 2017.

Formålet med registreringen af enkeltmandsundervisning er at forbedre den tidlige forebyggende indsats i forhånd til håndteringen af komplekse elevsager samt gøre det muligt at følge udviklingen på området. Registreringen er helt anonym og foretages ikke på cpr.nr.

Skoleleder er ansvarlig for den enkelte sag vedrørende enkeltmandsundervisning, der håndteres og registreres lokalt på skolen på de enkelte elevsager.

Ad d – hjemmeundervisning:

Der er undervisningspligt i Danmark, men ikke skolepligt. Dette betyder, at forældre selv kan vælge at undervise deres barn (hjemmeundervisning). De

nærmere regler om hjemmeundervisning af børn findes i kapitel 8 i lov om friskoler og private grundskoler m.v. (LBK nr. 1075 af 8. juli 2016). Det er kommunalbestyrelsen, der i henhold til loven fører tilsyn med den undervisning, som barnet får i hjemmet. I Aarhus Kommune er det i praksis skolelederen på den skole, der kender barnet bedst eller alternativt distriktsskolelederen, der har ansvaret for tilsynet. Skoleleder kan inddrage PPR og Specialpædagogik, hvis der er tale om specialpædagogiske problemstillinger. Hjemmeundervisning skal anmeldes til kommunalbestyrelsen. I praksis sker anmeldelsen til Pladsanvisning og Elevadministration.

Opgørelse over antal elever, der hjemmeundervises

Type	2016	2015	2014	2013	2012
Hjemmeundervisning*	12	8	5	3	7

*Tal opgjort pr. september måned

Ad e – sygeundervisning:

Elever, der gennem længere tid på grund af smittefare eller af hensyn til deres sundhed eller velfærd ikke kan undervises i skolen, undervises i deres hjem eller den institution, hvor de opholder sig, jf. folkeskolelovens § 23, stk. 1. Det er skolens pligt (hvor barnet er indskrevet) at rette henvendelse til forældrene senest 15 skoledage efter, at eleven senest deltog i skolens undervisning for efter samråd med forældrene at iværksætte den nødvendige undervisning. Er der tvivl om, hvorvidt eleven på grund af sygdom eller lignende er forhindret i at deltage i almindelig skolegang, kan skolen forlange en udtalelse herom fra den kommunale sundhedstjeneste, eventuelt en lægeerklæring. Omfanget af undervisningen skal i hvert enkelt tilfælde afpasses efter elevens alder, helbredstilstand og øvrige forudsætninger.

Opgørelse over antal elever, der modtager sygeundervisning i hjemmet

Børn og Unge er ikke i besiddelse af oplysninger om, hvor mange elever, der modtager sygeundervisning i hjemmet, da undervisningen igangsættes af den enkelte skoleleder i samråd med forældrene og således er lokalt forankret.

Opgørelse over antal elever, der modtager sygehusundervisning

Type	2016	2015	2014	2013	2012
Sygehusundervisning*	41	58	64	61	76

*Antal børn, der har modtaget i en eller flere perioder sygehusundervisning i løbet af året. Hvert barn tæller kun én gang.

Ad f – modtageklasser

Til tosprogede elever, hvis behov for sprogstøtte betyder, at de ikke ved optagelsen kan deltage i den almindelige undervisning i klassen, gives basisundervisning i dansk som andetsprog. Basisundervisningen kan bl.a. gives i modtageklasser, hvor eleverne i begyndelsen har alle eller en del af deres timer, således at de efterhånden får en del af deres undervisning i en almindelig klasse. Udvidede modtageklasser er for elever på 8.-10. klassetrin, der er flyttet til Danmark efter de er fyldt 14 år.

Opgørelse over antal elever i modtageklasser

Type	2016	2015	2014	2013	2012
Modtageklasser*	341	312	243	165	115

* Tal opgjort pr. september måned.

Ad g – heltidsundervisning:

Heltidsundervisning er et tilbud til elever, der af forskellige årsager har behov for et anderledes skoletilbud end folkeskolens. Heltidsundervisningen foregår i regi af Ungdomsskolen. Optagelse kan ske efter 7. klassetrin. Afgørelsen om, hvorvidt en elev efter 7. klassetrin kan få tilladelse til at opfylde undervisningspligten ved heltidsundervisning, træffes af skolens leder.

Opgørelse over antal elever, der modtager heltidsundervisning

Type	2016	2015	2014	2013	2012
Heltidsundervisning*	41	40	38	28	22

*Tal opgjort pr. september måned.

Spørgsmål 2:

Hvor mange børn og unge modtager et tilbud om enkeltmandsundervisning og hvilke former for særlige behov er der tale om?

Besvarelse:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 1, ad pkt. c.

I henhold til vejledningen om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, pkt. 66 og 67 (VEJ nr. 11056 af 24. november 2015), kan der iværksættes enkeltmandsundervisning i ganske særlige tilfælde, hvor den hidtidige undervisning ikke kan fortsætte, og det midlertidigt

ikke er muligt at placere en elev i en anden undervisningssammenhæng. Det er som anført i besvarelsen af spørgsmål 1, ad pkt. c, skoleleder, der træffer afgørelse om enkeltmandsundervisning. Enkeltmandsundervisning kan både gives til elever med specialpædagogiske behov og til elever, der ikke har specialpædagogiske behov, men som f.eks. gennemgår en svær periode pga. f.eks. familiære forhold eller lignende. Børn og Unge opgør ikke baggrunden for iværksættelse af enkeltmandsundervisning, der henhører under skoleleders kompetence. Baggrunden for iværksættelse af enkeltmandsundervisning indgår heller ikke i den centrale registrering af enkeltmandsundervisning, der er igangsat den 1. januar 2017.

Hvis skoleleder skønner, at det er nødvendigt at iværksætte enkeltmandsundervisning, skal undervisningen etableres straks eller efter få dage, således at eleven ikke er uden undervisning i en periode. Eleven indstilles til PPR, der udarbejder en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV). I et samarbejde mellem skoleleder og PPR og Specialpædagogik skal der uden ophør ske en afsøgning af et egnet skoletilbud. Det kan f.eks. være tilbagevendende til egen klasse, specialklasse, specialskole eller et regionalt undervisningstilbud.

Spørgsmål 3:

Hvor mange børn og unge har særlige dispensationer og aftaler i folkeskolens undervisningstilbud og tilsvarende i private tilbud.

Besvarelse

Som udgangspunkt modtager alle undervisningspligtige børn og unge i Aarhus Kommune et undervisningstilbud i en almindelig klasse på en folkeskole og ellers modtages undervisning i et af de i besvarelsen af spørgsmål 1 a-g nævnte tilbud.

Efter specialundervisningsbekendtgørelsens § 12, stk. 2, kan undervisningstiden med forældrenes tilslutning nedsættes, hvis elevens helbred ifølge lægeerklæring ikke tillader gennemførelse af fuld undervisning.

Det er skolelederen på den skole, hvor eleven er indskrevet, der har ansvaret for at sammensætte et undervisningstilbud, der imødekommer elevens behov. Der kan under henvisning til ovenstående være særligt sammensatte undervisningstilbud til børn og unge, der er lokalt forankrede på den enkelte folkeskole. Børn og Unge indsamler ikke oplysninger om lokalt forankrede tilbud, der henhører under skoleleders selvstændige kompetence, men PPR og Specialpædagogik yder efter anmodning rådgivning og vejledning til skoleledere i forhold til sammensætning af undervisningstilbud, der imødekommer de pågældende elevers behov.

I forhold til børn og unge i private tilbud (frie grundskoler) henvises til besvarelsen af spørgsmål 1.

1. marts 2017
Side 7 af 10

Spørgsmål 4:

Hvor mange børn og unge har modtaget et konkret tilbud om enkeltmandsundervisning?

Besvarelse:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 1, ad pkt. c, og besvarelsen af spørgsmål 2.

Spørgsmål 5:

Hvor mange børn og unge har modtaget et konkret tilbud om enkeltmandsundervisning af flere omgange? Og hvad er gennemsnittet?

Besvarelse:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 1, ad pkt. c, og besvarelsen af spørgsmål 2. Det skal dog bemærkes, at det i opgørelsen, der foretages pr. 1. april 2017 ikke vil indgå, hvis en elev har tidligere har modtaget enkeltmandsundervisning, idet dette ikke registreres. Registreringen foretages helt anonymt og ikke på cpr.nr.

Spørgsmål 6:

Hvad er det gennemsnitlige ugentlige timetal i tilbud om enkeltmandsundervisning?

Besvarelse:

Af vejledningen om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, pkt. 67, fremgår, at det ugentlige undervisningstimetal for enkeltmandsundervisning bør omfatte 8-10 ugentlige undervisningstimer i børnehaveklassen og på 1.-3. klassetrin, mindst 12-14 ugentlige undervisningstimer på 4.-6. klassetrin og 14-16 ugentlige undervisningstimer på 7.-9. klassetrin. De angivne timer tager udgangspunkt i, at der i tidsrummet gives undervisning til én enkelt elev.

Spørgsmål 7:

Hvad er den gennemsnitlige længde/periode, af enkeltmandsundervisning?

Besvarelse:

I henhold til vejledningen om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, pkt. 66, skal enkeltmandsundervisning have en så kort varig-

hed som mulig. Skoleleder skal i et samarbejde med PPR og Specialpædagogik uden ophør undersøge mulighederne for at henvise eleven til et egnet undervisningstilbud.

1. marts 2017
Side 8 af 10

Der forefindes p.t. ingen opgørelse over den gennemsnitlige periode, hvor der er iværksat enkeltmandsundervisning på kommunens folkeskoler.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål 1, ad pkt. c, og besvarelsen af spørgsmål 2. I tilknytning hertil kan det oplyses, at folkeskolerne i kommunen også skal registrere længden af den periode, som enkeltmandsundervisningen strækker sig over.

Spørgsmål 8:

Hvad er antallet af ansøgninger om enkeltmandsundervisning og hvor mange er blevet bevilliget?

Besvarelse:

Enkeltmandsundervisning bevilges ikke efter ansøgning. Det er skoleleder på den folkeskole i kommunen, hvor eleven er indskrevet, der har kompetencen til at træffe afgørelse om, hvorvidt der skal iværksættes enkeltmandsundervisning for en elev på skolen i henhold til specialundervisningsbekendtgørelsens § 12, stk. 2. Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål 1, ad pkt. c.

Spørgsmål 9:

Hvor mange børn i Aarhus Kommune modtager ingen undervisningstilbud?

Besvarelse:

Alle børn og unge i den undervisningspligtige alder har som udgangspunkt et undervisningstilbud i Aarhus Kommune.

Pladsanvisningen og Elevadministrationen (PE) har oplyst, at der på det, der kaldes OBS-listen (undervisningspligtskontrollisten), løbende er børn og unge, som er under afklaring i forhold til et undervisningstilbud. Det kan være nye tilflyttere til kommunen fra udlandet, fra andre kommuner, elever, der har fået (ny) tildelt et personnummer, elever der udmeldes fra skole/efterskole/privatskole m.v. Listen gennemgås af PE hver dag. Nogle børn og unge henvises til Visitationscenter (fordi de ikke taler dansk) eller andre kommuner kontaktes med henblik på at undersøge, hvorvidt barnet eller den unge stadig går i skole i en anden kommune. Den pågældende familie kontaktes, hvis det er relevant. Der rettes endvidere henvendelse til relevante distriktsskoler således, at skolen kan kontakte eleverne med henblik på tilbud om undervisning. Der kan også være kontakt til UU, hvis en ung elev er stoppet på en privatskole eller efterskole. De børn og unge på listen, der

ikke kan afklares i forhold til ovenstående, kan f.eks. være børn og unge med ukendt bopæl.

1. marts 2017
Side 9 af 10

Der er i indeværende skoleår 2016/17 foretaget underretning til Socialforvaltningens Underretningsenhed på 18 børn og unge fra OBS-listen.

PE har endvidere oplyst, at PE i indeværende skoleår (2016/2017) har modtaget information fra skolerne i kommunen om 20 elever, der ikke møder op i den skole, hvor de er indskrevet, og således har ulovligt fravær. Dette har skolerne indberettet til Udbetaling Danmark (træk i børnefamilieydelse), Folkeregistret (hvis mistanke om udrejse) samt Underretningsenheden (hvis bekymring om barnets trivsel og udvikling). Nogle af disse børn og unge er i mellemtiden vendt tilbage til skolen og modtager undervisning.

Spørgsmål 10:

I hvor høj grad inddrages PPR og Socialforvaltningen når der vælges enkeltmandsundervisning?

Besvarelse:

Som anført i besvarelsen af spørgsmål 1, ad pkt. c, skal eleven forud for iværksættelse af enkeltmandsundervisning være indstillet til PPR. PPR og Specialpædagogik har herefter til opgave at udarbejde en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV). PPR og Specialpædagogik skal i samarbejde med skoleleder uden ophør undersøge muligheden for at henvise eleven til et egnet skoletilbud (tilbagevenden til egen klasse, tilbud på anden almindelig folkeskole, herunder specialklasse, specialskele eller et regionalt undervisningstilbud). Den nævnte PPV danner grundlag for afsøgning af et egnet skoletilbud til eleven. Skoleleder har både forud for afgørelsen om iværksættelse af enkeltmandsundervisning til en elev og under perioden med enkeltmandsundervisning af eleven mulighed for at søge rådgivning og vejledning i forhold til elevens situation hos PPR og Specialpædagogik.

I forbindelse med etablering af enkeltmandsundervisning afholdes et netværksmøde med forældrene, hvor også PPR og Specialpædagogik og eventuelt Socialforvaltningen deltager med henblik på en nærmere tilrettelæggelse af undervisningstilbudet. Socialforvaltningen er herudover ikke generelt inddraget i skoleleders beslutning om at iværksætte enkeltmandsundervisning.

Spørgsmål 11:

Hvor mange børn eller unge som modtager et tilbud om enkeltmandsundervisning har andre kommunale tilbud også og hvilken type af tilbud?

Besvarelse:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 1, ad pkt. c, og besvarelsen af spørgsmål 2. Det kan herudover oplyses, at registreringen af enkeltmandsundervisning foretages helt anonymt og ikke på cpr.nr. Børn og Unge har således ikke oplysninger om, hvorvidt børn og unge, der modtager enkeltmandsundervisning også modtager andre kommunale tilbud eller typen heraf.

1. marts 2017
Side 10 af 10

Børn og Unge kan i øvrigt generelt oplyse, at der ydes rådgivende og forebyggende indsatser, herunder fra PPR og Specialpædagogik og SSP (Socialforvaltning, Skole og Politi, i forhold til bl.a. skolefravær. PPR og Specialpædagogik har bl.a. et særligt fraværsteam, der yder rådgivning og vejledning til skolerne i konkrete sager vedrørende elever med bekymrende fravær, ligesom PPR og Specialpædagogik er involveret i Back2School, der er et udviklingsprojekt med henblik på en psykologisk indsats mod problematisk skolefravær i samarbejde med Aarhus Universitet fra sommeren 2017.

Med venlig hilsen

Bünyamin Simsek
rådmand

/

Jan Præstholt
direktør